

Rekenkamercommissie gemeente Bedum

Jaarverslag 2012 en 2013 en vooruitblik

INHOUDSOPGAVE:

	bladzijde
Inleiding	2
1. Doel en uitgangspunten	3
2. Werkzaamheden in 2012 en 2013	4
2.1. Onderzoeksprogramma	
2.2. De Rkc op "rapport"	
2.3. Selectie onderwerpen	
2.4. Afgerond: Toerisme & Recreatie	
2.5. Niet uitgevoerd: 30 kilometer gebied	5
2.6. Niet uitgevoerd: samenwerking: een controlelegat?	
2.7. Vergaderingen en overige werkzaamheden Rkc Bedum	6
2.7.1. Vergaderingen	
2.7.2. Functioneringsgesprekken	
2.7.3. Bijeenkomsten en congressen	
2.8. Een kritische beschouwing voor- en achteraf	6
2.8.1. Werkdruk ambtelijke organisatie door onderzoeken	6
2.8.2. Doorwerking van rekenkameronderzoeken	7
2.8.3. Bezuinigingen – ook in Bedum	7
2.9. Financiën	7
3. Aandachtspunten in 2014	8
4. Toekomstplannen: verantwoording en voorbereiding onderzoeksprogramma	8
5. Vooruitblik	8
6. Samenstelling Rkc Bedum	9

Jaarverslag 2012 en 2013

Inleiding

Na het laatste jaarverslag van 2011, is dit het gecombineerde verslag van de Rekenkamercommissie Bedum (afgekort als Rkc) over de jaren 2012 en 2013. De belangrijkste interne en externe activiteiten van de Rkc Bedum in deze jaren worden in dit jaarverslag beschreven.

De Rkc Bedum heeft als doel de raad te ondersteunen met name bij de uitvoering van zijn kaderstellende en controlerende taken. De Rkc Bedum geeft deze ondersteuning vorm door onderzoek te doen naar de (maatschappelijke) effecten van gemeentelijk beleid en naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gemeentelijke beleid, van het gemeentelijke beheer en van de gemeentelijke organisatie, naar de rechtmatigheid van het gemeentelijke beheer, evenals naar de rechtmatigheid en doeltreffendheid van instellingen waarvan de activiteiten geheel of in belangrijke mate door de gemeente worden bekostigd. De Rkc ondersteund hiermee de raad in zijn publieke verantwoording naar de burgers van de gemeente Bedum.

De Rkc Bedum is onafhankelijk in de keuze van haar onderwerpen van onderzoek, maar wil bij deze keuze onderwerpen die zijn aangedragen door de gemeenteraad, het college van B&W of de burgers van de gemeente Bedum, nadrukkelijk betrekken. Bij de aandachtspunten 2014 en de vooruitblik komen wij daar op terug. De Rkc Bedum laat haar onderzoeken in beginsel door derden uitvoeren. Dit om de kwaliteit en onafhankelijkheid zoveel mogelijk te waarborgen.

Bedum, 12 februari 2014

Namens de Rekenkamercommissie Bedum,
Drs. E. de Haan, voorzitter

Contact:
Secretaris Rkc Bedum
Schoolstraat 1
Postbus 38
050-3018911
gemeente@bedum.nl / h.reijsoo@bedum.nl

1. Doel en uitgangspunten

De Rkc Bedum wil met haar onderzoeken een bijdrage leveren aan het *verbeteren van het functioneren van de gemeente*. In de verordening is dit als volgt omschreven: *“De taken van de commissie is het verrichten en het doen verrichten van onderzoek naar en advies uitbrengen aan de raad over de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerd bestuur”*. Het accent zal hierbij vooral liggen op de doeltreffendheid (en doelmatigheid) van beleid, met speciale aandacht voor de maatschappelijke effecten en de *politieke sturing van de raad* hierop. In het verlengde hiervan kan *de kaderstellende (politieke) rol van de raad verder worden verbeterd*: heeft de raad in zijn kaderstelling heldere keuzes gemaakt, een kwalitatief dan wel kwantitatief meetbaar doel gesteld met een daarbij aangegeven tijdsperiode en budget? Heeft het college dit kader aanvaard en is het gestelde ambitieniveau in balans met de beschikbare middelen? In hoeverre is met andere woorden sprake van *een geloofwaardige overheid*? De Rkc van Bedum zal zich, conform artikel 3 van de verordening, in eerste aanleg niet bezig houden met de financiële verantwoording, tenzij dit een wezenlijk onderdeel vormt van het onderzoek of de onderzoeksopdracht. Zij hanteert tevens het uitgangspunt dat zij geen aanbevelingen doet omtrent het te voeren beleid, *maar onderzoekt in welke mate beleid op een verantwoorde wijze is vastgesteld, wat de uitgangspunten waren en hoe deze eventueel procesmatig verbeterd kunnen worden*.

De rekenkamercommissie, als controle-instrument van de gemeenteraad, bestaat nu 9 jaar. Het is van eminent belang dat de functie van ‘rekenkamer’ in een ketting beleefd wordt: van burger naar raadslid naar rekenkamerlid en terug. Hier hebben we in Bedum getracht een steentje aan bij te dragen.

In het vorige jaarverslag gaven we aan het plan te hebben opgevat om in 2012 de inwoners van de gemeente Bedum intensiever te betrekken bij de onderwerpen-selectie en mogelijk bij de uitvoering en presentatie van het onderzoek.

In dat verband is op 19 maart 2012 een bijeenkomst “de Rkc op rapport” onder leiding van Dick Vrieling¹ georganiseerd, waar de Rkc met 20 deelnemers / inwoners uitleg heeft gegeven over haar werkzaamheden, de uitgevoerde onderzoeken en waar de deelnemers gevraagd zijn naar mogelijke onderzoeksonderwerpen.

¹ Dick Vrieling was de eerste raadsgriffier van de gemeente Groningen en was en is warm pleitbezorger van het dualisme

2. Werkzaamheden in 2012 en 2013

In de hierna volgende paragrafen doet de Rkc Bedum verslag van de werkzaamheden die zij in de jaren 2012 en 2013 heeft uitgevoerd. Ingegaan wordt op het onderzoek naar Toerisme & Recreatie dat in 2012 is opgestart en in 2013 is uitgevoerd. Ook zullen we twee voorgenomen onderzoeken bespreken die uiteindelijk niet zijn uitgevoerd (30 km en evaluatie samenwerking BMW). De andere paragrafen betreffen de overige activiteiten van de Rkc Bedum.

2.1. Onderzoeksprogramma

Op basis van de besproken onderwerpen, het verzoek voor onderwerpen aan fracties en college, en door de bijeenkomst met inwoners op 19 maart 2012 heeft de Rkc wederom een lijst van mogelijke onderzoeksonderwerpen vastgesteld.

2.2. De Rkc op “rapport”

De speciale avond voor boeren, burgers, buitenlui en andere geïnteresseerden waar rol, functie, nut en noodzaak van een lokale rekenkamerfunctie aan bod zou komen met de toepasselijke titel “De Rkc op rapport”, is in de zomer van 2011 door gebrek aan belangstelling niet doorgegaan. Dit werd geweten aan het seizoen en de voorbereiding. Een tweede poging werd gedaan in de “wintertijd” en na publicaties over de Rkc in de krant en een oproep in de media, gekoppeld aan gericht aanschrijven van organisaties en individuele personen, was er voor de avond van 19 maart 2012 een opkomst van ruim 20 deelnemers. Onder leiding van Dick Vrieling gaven Elias de Haan (voorzitter Rkc Bedum) en hij inleidingen over het dualisme en het fenomeen rekenkamer, rekenkamercommissie en rekenkamerfunctie. Na deze introductie werd in groepjes onder leiding van een lid van de Rkc uiteen gegaan om na te gaan welke thema’s er leefden. Na de pauze werden de suggesties plenair terug gekoppeld en werd met een drankje afgesloten. Alle deelnemers kregen nadien een verslag en zijn ook bij het uiteindelijke onderzoek naar Toerisme & Recreatie uitgenodigd voor de evaluatieve avond in Rietland (17 juni 2013).

2.3. Selectie onderwerpen

In 2012 heeft de Rkc uiteindelijk gekozen voor het onderwerp “Toerisme en Recreatie in Bedum”. Maar niet nadat een lijst van 10 aangedragen onderwerpen intensief besproken is. Zo is geen onderzoek gedaan naar de afdeling “Welzijn” en ook niet naar het “centrumplan” omdat de ‘gerede twijfel’ voor een dergelijk onderzoek ontbrak. Ook het onderzoek naar de ‘30 km gebieden’ is niet uitgevoerd (zie verderop).

2.4. Afgerond: Toerisme & Recreatie

In 2013 is het 'grootste onderzoek in de geschiedenis van de Rkc Bedum' zoals het wel genoemd is, uitgevoerd. Feit is dat het tot op heden het duurste onderzoek is geweest (kosten globaal € 17.500,=). Was er bij het onderzoek naar 'sportbeleid' kritiek op het feit dat de Rkc de sportverenigingen niet dichter bij het onderzoek betrokken had, nadrukkelijk zijn alle partijen (ondernemers, inwoners, organisaties – zoals St Recreatiehaven Onderdendam, VVV, bestuur Walfriduskerk) bij het onderzoek betrokken. Fase I bestond uit een *deskresearch* naar het al dan niet opgestelde en uitgevoerde beleid in de gemeente naar T&R met gesprekken met zogeheten 'sleutelfiguren'. Daar kwam uit dat de gemeente Bedum weliswaar nimmer actief beleid heeft ontwikkeld, maar wel degelijk flankerend, voorwaardenscheppend en direct dan wel indirect subsidiërend bezig is geweest. De titel van dit deelrapport luidde: "De tafel is gedekt maar er zijn (nog) geen gasten".

Fase II bestond uit het in gesprek gaan met voornoemde *stakeholders*. Het deelrapport heette: "Wat staat er op het vuur?". Uiteindelijk zijn deze 2 rapportages aangevuld met deel I "Conclusies en Aanbevelingen" aan de gemeenteraad aangeboden en gepresenteerd met als finale titel: "En wie nodigt nu de gasten uit?"

2.5. Niet uitgevoerd: 30 kilometer gebied

In 2012 is het idee ontstaan om een onderzoek uit te voeren naar 30 kilometer gebieden in Bedum en hoe inwoners zich bij de buurt betrokken voelen. We wilden in beeld brengen hoe de inwoners de 30km-zones ervaren en of deze worden gewaardeerd. De gemeenteraad zou deze uitkomsten kunnen gebruiken bij het nemen van nieuwe maatregelen en bij een eventuele vervolgevaluatie. Na het nodige wikken en wegen was de gedachte dat eigenlijk alleen deze onderzoeksvraag bij de Rkc leefde. Besloten is toen hier niet mee verder te gaan.

2.6. Niet uitgevoerd: Samenwerking: een controlegat?

In samenwerking met de rekenkamercommissie Het Hoogeland is medio 2013 het plan opgevat om een onderzoek te doen naar de samenwerking in BMW-verband. Het doel was inzicht te verkrijgen in de verschillende wijzen waarop gemeentelijke taken op afstand kunnen zijn geplaatst, de consequenties die het kan hebben op de kaderstellende en controlerende taak van de raad en de concrete mogelijkheden die binnen die structuren aanwezig zijn om de controlerende en kaderstellende taak goed uit te kunnen oefenen. Was de Rkc Bedum aanvankelijk bang dat het een "afrekenonderzoek" zou worden, na bijstelling was sprake van een 'waarderend' onderzoek (wat gaat goed, wat gaat minder goed en hoe het beter kan). Was de planning van de uitvoering in de ogen van Bedum ongelukkig (de gemeenteraadsverkiezingen zaten er

tussen, waardoor de samenstelling van de Rkc zou veranderen), vanuit Het Hoogeland is eind december aangegeven dat men toch afzag van dit onderzoek. Met de grote decentralisatieoperaties is dit onderwerp overigens actueler dan ooit. De rekenkamercommissie zal zich beraden hoe hier in de toekomst aandacht aan te schenken.

2.7. Vergaderingen en overige werkzaamheden Rkc Bedum

2.7.1. Vergaderingen

In 2012 heeft de Rkc Bedum 11 reguliere vergaderingen gehouden, exclusief de informatiebijeenkomst "De Rkc op rapport" van 19 maart, en exclusief het gevoerde functioneringsgesprek op 16 april met de voorzitter.

In 2013 heeft de Rkc zes (6) reguliere vergaderingen gehouden. Naast deze reguliere vergaderingen was er de startbijeenkomst van het onderzoek naar "Toerisme en Recreatie in Bedum" op 5 februari en een 3-tal inloopbijeenkomsten voor inwoners en een evaluatieve avond met betrokkenen (Rietland, 17 juni 2013).

De commissie vergadert doorgaans van 19.30 uur tot 21.30 uur, altijd in beslotenheid, meestal op maandag. De eerste vergadering van het jaar wordt veelal gezamenlijk een maaltijd gebruikt (ook als afscheid voor vertrokken Rkc-leden).

2.7.2. Functioneringsgesprekken

Twee leden van de Rkc, bijgestaan door de secretaris hebben een functioneringsgesprek met de voorzitter gehouden. De voorzitter heeft een functioneringsgesprek met de secretaris gevoerd. Beide verslagen zijn in de Rkc aan bod geweest en hebben geen aanleiding gegeven tot veranderingen.

2.7.3. Bijeenkomsten en congressen

De voorzitter en/of de secretaris hebben, mede namens de Rkc van Bedum, ledenvergaderingen en het jaarcongres van de NVRR² bezocht. Ook hebben de voorzitter en secretaris verschillende werkconferenties bezocht, waaronder de noordelijke NVRR Kring-bijeenkomsten. De voorzitter is tevens lid van het bestuur van de koepelorganisatie NVRR.

2.8. Een kritische beschouwing voor- en achteraf

2.8.1. Werkdruk ambtelijke organisatie door onderzoeken

De ambtelijke organisatie had ook met het onderzoek "Toerisme & Recreatie" moeite, omdat men ook hier vreesde voor een grote ambtelijke belasting. De Rkc durft te stellen dat het in de praktijk reuze is meegevallen, maar dat dit grotendeels ook komt door de "poppetjes" die daarbij betrokken waren. Door goede onderlinge afstemming en samenwerking viel de druk op de

² NVRR: Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies

organisatie alleszins mee. Bij het bepalen van het onderwerp, de manier van onderzoek en het uitbesteden daarvan houden wij rekening met de omvang en werkdruk van de organisatie.

2.8.2. Doorwerking van rekenkameronderzoeken

Heeft onderzoek van de rekenkamercommissie in het algemeen, en in Bedum in het bijzonder eigenlijk wel zin? Wat betreft de gemeente Bedum durft de Rkc te stellen – overigens zonder dat heel hard te kunnen maken – dat zijn onderzoeken doorwerken in de verwante beleidsterreinen van de gemeente. Dat gold voor ‘brievenafhandeling’ en ‘subsidiebeleid’, en zeker ook voor ‘sportbeleid’. Aan “Stof tot nadenken” wordt regelmatig gerefereerd in beleidsnotities en discussies over bijvoorbeeld de toekomst (en bestuurskracht) van de gemeente Bedum. “Toerisme & Recreatie” was en is actueel, onder meer door de discussie rondom de VVV, maar ook in het bepalen hoe en door wie, dit in de (naaste) toekomst verder vorm zou moeten worden gegeven.

2.8.3. Bezuinigingen – ook in Bedum

Bedum had al afgesproken om het onderzoeksbudget voor 2012 met 10% te verlagen tot een bijdrage van ongeveer 90 eurocent per inwoner. In 2013 bleek dat de vergoeding van de externe voorzitter (gelijk aan de maandvergoeding van raadsleden) nooit ten laste is gebracht van het onderzoeksbudget. Met ingang van 2014 gaat dit gebeuren, waardoor het ‘netto’ aan onderzoek te besteden budget jaarlijks ongeveer € 5.000,= zal zijn. Met de komst van de 3 (majeure) decentralisaties wordt in den lande gesteld dat een grotere taak met een kleiner budget eigenlijk niet kan...

2.9. Financiën

Zoals hierboven al is opgemerkt, wordt ook de Rkc Bedum door bezuinigingen getroffen. Dat de stormballen in Bedum nog niet zijn gehesen, kan verklaard worden door de afspraak dat de Rkc niet uitgeputte budgetten mag overhevelen.

Voor het jaar 2012 en 2013 was voor de Rkc Bedum een budget beschikbaar van € 9.760,00 (was: € 10.845,00). Met een (onderzoeks)-budgetoverheveling van € 18.524,00 (uit eerdere jaren) was er in 2012 een totaal budget van € 28.284,00 en voor 2013 door een overheveling van € 27.100,00 een totaalbudget van € 36.860,00 beschikbaar.

Voor 2014 is verzocht om een overheveling van € 18.855,00 waarmee het totale budget (onderzoek en voorzitter) € 28.615,00 bedraagt.

Berekend is dat de Rkc Bedum sinds 2006 in totaal negen (9) onderzoeken heeft uitgevoerd en dat deze gemiddeld € 7.129,00 hebben gekost.

3. Aandachtspunten in 2014

Onderzoeksprotocol

Om een zorgvuldig verkeer tussen commissie, raad, college, ambtelijke organisatie en onderzoeksbureau te waarborgen is eind 2006 een onderzoeksprotocol vastgesteld. Op basis hiervan regelen wij alle stappen die nodig zijn om tot kwalitatieve producten te komen.

In dit onderzoeksprotocol gaat de Rkc Bedum uitvoerig in op de manier waarop keuzes gemaakt worden, onderzoeken worden ingericht en verantwoording wordt afgelegd. Ook worden door middel van dit protocol waarborgen gegeven voor zorgvuldige dossiervorming en vertrouwelijkheid. Begin 2014 zal de Rkc deze werkwijze goed tegen het licht houden en kijken waar – en waarom - in de praktijk van de theorie is afgeweken. Met name de mogelijkheid van het college om onze rapporten eerder te ontvangen dan dat deze openbaar worden is een punt waar we aandacht aan willen besteden.

4. Toekomstplannen: verantwoording en voorbereiding onderzoeksprogramma

Voor het onderzoeksprogramma van 2014 en verder wil de huidige Rkc Bedum er voor waken om over haar graf heen te regeren. Immers, 19 maart 2014 zijn er gemeenteraadsverkiezingen en zal de Rkc als geheel dan wel deels nieuwe leden kennen.

De groslijst waar de Rkc mee werkt dient in de loop van komende jaren verder te worden gevuld met nieuwe onderwerpen die om onderzoek vragen. Hiertoe zal de nieuwe commissie actief de nodige bronnen moeten raadplegen en gesprekken moeten gaan voeren binnen en buiten de gemeentelijke organisatie.

De discussie over de bestuurlijke inrichting van de provincie Groningen zou er toe kunnen leiden dat de Rkc Bedum per 1 januari 2018 ophoudt te functioneren. Hoe de rekenkamerfunctie daarna vorm en inhoud zal krijgen ligt nog in een ver verschiet.

5. Vooruitblik

Nieuw onderzoek: heeft u suggesties?.

De raad is te allen tijde in de gelegenheid formele verzoeken te doen aan de Rkc Bedum. Bovendien hoopt/verwacht de Rkc Bedum dat ook anderen zich geroepen voelen met suggesties te komen voor onderzoek. Dit kunnen burgers zijn of lokale maatschappelijke organisaties of bedrijven maar ook bijvoorbeeld ambtenaren of collegeleden van de gemeentelijke organisatie. De

Rkc Bedum is dankbaar voor alle suggesties. Zij zal die ook toetsen aan de criteria die zij heeft gesteld en rekening houden met de samenstelling van het gehele onderzoeksprogramma. Voor zover dat in haar vermogen ligt, ook afhankelijk van het aantal suggesties, zal de Rkc Bedum de indiener van de suggestie berichten over haar besluit en de motivering daarbij.

6. Samenstelling Rkc Bedum

Door de vorming van een nieuwe fractie in de raad (Fractie Hoiting) kent de Rkc vanaf april 2011 een extra rekenkamerlid (Henk Hoiting).

Samenstelling per 31-12-2013:

E. de Haan, extern (voorzitter)
M.W.F. Broekmans, raadslid
J.R. Heres, raadslid (opvolger van P.C.J.S. Draaisma)
H. Mulder, raadslid (opvolger van W. Feenstra)
K. Hoekzema, raadslid
H. Hoiting, raadslid
Joh. de Vries, raadslid
H. Reijsoo, ambtelijk secretaris.

Rkc Bedum,
Namens deze:

E. de Haan, voorzitter

H. Reijsoo, secretaris